

Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till Filmutredningen (Ku 2024:01)

Beslut vid regeringssammanträde den 23 januari 2025

Utvidgning och förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 25 januari 2024 kommittédirektiv om en översyn av den nationella filmpolitiken (dir. 2024:10). Enligt direktiven ska uppdraget redovisas senast den 28 februari 2025.

Utredaren får nu även i uppdrag att bland annat

- beskriva hur innehållet i ip-tv som tillhandahålls utan tillstånd från berörda rättighetshavare görs åtkomligt och distribueras,
- analysera hur sådan ip-tv påverkar den svenska film- och tv-branschen,
- analysera behovet av och förutsättningarna för ett förbud för privatpersoner att ta emot sådan ip-tv och föreslå hur ett förbud bör utformas, och
- vid behov föreslå andra åtgärder för att motverka distributionen.

Utredningstiden förlängs. Uppdraget ska i stället redovisas senast den 30 september 2025. Ett delbetänkande som avser delarna i de ursprungliga direktiven ska dock lämnas senast den 28 februari 2025.

Användningen av ip-tv utan rättighetshavarnas tillstånd behöver motverkas

Den som har skapat ett verk, till exempel en film, ett musikaliskt verk eller ett sceniskt verk, har upphovsrätt till detta. Upphovsmannen har enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrätts-

lagen) bland annat ensamrätt att framställa exemplar av verket och att göra det tillgängligt för allmänheten (2 §). Till upphovsrätten finns även vissa närstående rättigheter. En sådan rättighet är den s.k. signalrätten (48 §) som ger radio- och tv-företag ensamrätt att på olika sätt förfoga över utsändningar av exempelvis film och livesänd idrott. Det upphovsrättsliga regelverket är till stor del harmoniserat på EU-nivå, inklusive vad som är tillåtet och inte när det handlar om användning av skyddat material.

Kapacitetsökningen i distributionsnät för överföring via internet innebär att tv-program, film och livesänd idrott nu på ett enkelt sätt kan tillhandahållas över internet. Den lätt tillgängliga ip-tv:n har de senaste åren tagit stora andelar av marknaden inom distributionen av film, serier och idrott. Tekniken möjliggör dock även spridning av ip-tv som tillhandahålls utan tillstånd från berörda rättighetshavare. Sverige är ett av de länder inom EU där användningen av sådan ip-tv är störst, och den svenska marknaden för sådan ip-tv beräknades omsätta över 550 miljoner kronor redan 2018 (Skatteverkets rapport avseende kontrollen av illegal IPTV, 22 november 2023). Enligt uppgifter från branschen har användningen av sådan ip-tv dessutom ökat de senaste åren.

Det är olagligt att tillhandahålla ip-tv utan tillstånd från berörda rättighetshavare. Rättsläget är mer oklart när privatpersoner tar emot sådan ip-tv. Vid sådan användning framställs i regel i mottagarens dator s.k. tillfälliga exemplar av det innehåll som användaren tar del av. Under vissa förutsättningar kan sådan framställning av exemplar vara otillåten (se EU-domstolens avgörande, Filmspeler, mål nr C-527/15, dom den 26 april 2017). Att bevisa att den som har tagit emot ip-tv har framställt tillfälliga exemplar av enskilda skyddade verk är dock förenat med stora svårigheter.

Lagen (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning (avkodningslagen) anger bland annat att privatpersoner inte får inneha, anskaffa eller använda avkodningsutrustning i syfte att göra vissa tjänster tillgängliga utan tjänsteleverantörens godkännande (5 §). Med avkodningsutrustning avses utrustning eller programvara som har utformats eller anpassats för att göra en sådan tjänst tillgänglig i tolkningsbar form (4 §). En privatperson som tittar på ip-tv utan godkännande från en tjänsteleverantör tar som regel del av ett innehåll som redan har avkodats. I sådana fall krävs inte någon utrustning eller programvara som har utformats eller anpassats för att göra tjänsten tillgänglig i tolkningsbar form. Brott mot avkodningslagen har inte

heller prövats i något fall där en tjänst först har gjorts tillgänglig med tjänstleverantörens godkännande, till exempel genom ett betalat abonnemang, för att senare distribueras och tillhandahållas någon annan i avkodad form utan godkännande.

De möjligheter som den befintliga lagstiftningen erbjuder för att motverka förekomsten av ip-tv som tillhandahålls privatpersoner utan rättighetshavarnas godkännande framstår som otillräckliga. Nya åtgärder för att komma åt problemet i alla led bör prövas. Det bör bland annat övervägas om nya regler om förbud mot att ta emot ip-tv utan rättighetshavarnas tillstånd, till exempel genom kriminalisering eller med andra sanktioner, kan vara effektiva för att uppnå ett sådant syfte. Det bör också analyseras om avkodningslagen kan ändras för att motverka sådan ip-tv.

Det kan även finnas anledning att vidta andra åtgärder, till exempel kunskapshöjande insatser riktade till de som tar emot sådan ip-tv eller till relevanta personalkategorier hos de brottsbekämpande myndigheterna. Det kan också finnas behov av ytterligare sanktioner riktade mot aktörer i någon del av distributörskedjan. För att de åtgärder som föreslås ska vara effektiva är det viktigt att förstå hur den som tillhandahåller sådan ip-tv får tillgång till det skyddade innehållet, hur det distribueras och hur den slutliga mottagaren tar del av innehållet. Det är också viktigt att förstå hur sådana ip-tv-tjänster marknadsförs och hur förekomsten av ip-tv som tillhandahålls utan rättighetshavarnas tillstånd påverkar film- och tv-branschen och andra rättighetshavare.

Utredaren ska därför

- beskriva hur innehållet i ip-tv som tillhandahålls utan tillstånd från berörda rättighetshavare görs åtkomligt och distribueras samt beskriva hur sådan ip-tv marknadsförs,
- analysera hur förekomsten av sådan ip-tv påverkar den svenska film- och tv-branschen,
- analysera behovet av och förutsättningarna för ett förbud för privatpersoner att ta emot sådan ip-tv och föreslå hur ett förbud bör utformas,
- föreslå åtgärder som motverkar distributionen av sådan ip-tv,
- vid behov föreslå andra åtgärder för att motverka användningen av sådan ip-tv, och

- lämna nödvändiga författningsförslag.

Konsekvensbeskrivningar

Utöver det som sägs i de ursprungliga direktiven ska utredaren i det nya uppdraget särskilt redovisa förslagets konsekvenser för brottsbekämpningen och för enskildas fri- och rättigheter.

Kontakter och redovisning av uppdraget

I fråga om det nya uppdraget ska utredaren ha en dialog med och hämta in upplysningar från berörda aktörer och rättighetshavare inom film- och tv-branschen och andra särskilt berörda rättighetshavare. Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet och kommittéväsendet. Utredaren bör särskilt beakta uppdraget Genomförande av direktivet om återvinning av tillgångar och förverkande (dir. 2024:122).

Utredaren ska löpande informera Regeringskansliet (Kulturdepartementet) om sitt arbete.

Utredningstiden förlängs. Uppdraget ska i stället redovisas senast den 30 september 2025. Ett delbetänkande som avser delarna i de ursprungliga direktiven ska dock lämnas senast den 28 februari 2025.

(Kulturdepartementet)